

IZVJEŠĆA O ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKIM PROJEKTIMA — REPORTS ON SCHOLARLY PROJECTS

»Hrvatsko-poljski glazbeni odnosi od srednjega vijeka do 20. stoljeća«.
Sažetak istraživačkog programa 2008.-2010.

Zajednički projekt Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Poljske akademije znanosti »Hrvatsko-poljski glazbeni odnosi od srednjega vijeka do 20. stoljeća«, koji je započeo 2008. i završio 2010., uključio je četiri muzikologa iz Instituta za umjetnost Poljske akademije znanosti; to su bili: **dr. Paweł Gancarczyk**, **dr. Jolanta Guzy-Pasiak**, **dr. hab. Barbara Przybyszewska-Jarmińska** i **prof. dr. hab. Elżbieta Witkowska-Zaremba**. Istraživačke teme obuhvaćale su kasno srednjovjekovno razdoblje (Gancarczyk, Witkowska-Zaremba), razdoblja renesanse i baroka (Przybyszewska-Jarmińska, Witkowska-Zaremba) i 20. stoljeće (Guzy-Pasiak). Za vrijeme njihova boravka u Hrvatskoj (Dubrovnik, Split, Zagreb) poljski znanstvenici obavili su svoja istraživanja u ukupno deset arhiva i održali dva predavanja. Izvori koje su sakupili postali su polazišta za pisanje članaka i priopćenja koja su, osim što su poslužila u komparativne svrhe, znatno pridonijela našem znanju o hrvatskoj i poljskoj glazbenoj kulturi.

Paweł Gancarczyk boravio je u Hrvatskoj dvaput (u kolovozu 2008. i kolovozu/rujnu 2010.) i obavio preliminarna istraživanja u glazbenom arhivu Franjevačkog samostana (Glazbeni arhiv samostana male braće) i knjižnici Dominikanskog samostana u Dubrovniku, te u Arhivu HAZU i knjižnici Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU, oboje u Zagrebu. U svojem istraživanju usredotočio se na liturgijske knjige iz 14. i 15. stoljeća i na najstarije sačuvane izvore polifonije u Hrvatskoj. P. Gancarczyk je obavio detaljnu analizu rukopisa sačuvanih u Franjevačkom samostanu u Dubrovniku, gdje je identificirao jedinstvene lokalne crte (rukopis XII), nepoznate ili slabo poznate polifonijske zapise (rukopis XII, rukopis br. 14) i praksu menzuriranja gregorijanskog pjeva ili *cantus fractus* (rukopis VII, rukopis XII, rukopis br. 14). Rezultati njegova istraživanja u polifoniji 15. i 16. stoljeća, pronađeni u rukopisu XII, objavljeni su u hrvatskom časopisu *Arti musices* te su uspostavili vezu između navedenih djela i

kulture Dubrovačke Republike, kao i glazbene prakse dominikanskoga reda.¹ Nadalje, P. Gancarczyk je otkrio dosad nepoznatu zabilježbu polifonije 15. stoljeća u franjevačkom rukopisu br. 14 (dvoglasni *Fructiferis meritis*), koji će obraditi u članku što ga priprema za tisak. Valja naglasiti da su djela *In medio ecclesiae* iz rukopisa XII i *Fructiferis meritis* iz rukopisa br. 14 najstariji ostatci menzuralne polifonije u Hrvatskoj, a rezultat je tog otkrića bitni pomak u našoj percepciji glazbene kulture u Dalmaciji. To otkriće i opis ranije spomenutih izvora ne bi bili mogući bez uske suradnje i razmjene iskustava i literature između muzikologa iz Varšave i Zagreba. Budući planovi uključuju nastavak istraživanja srednjovjekovne polifonije u Hrvatskoj u kontekstu izvora iz Srednje i Zapadne Europe.

Jolanta Guzy-Pasiak provela je svoja dva boravka u Hrvatskoj (kolovoz 2008. i kolovoz 2010.) obavljajući preliminarna arhivska istraživanja u Državnom arhivu u Dubrovniku, gdje se čuva ostavština poljskog skladatelja Ludomira Michała Rogowskog (1881.-1954.). Glazbenik sveobuhvatnog obrazovanja (studirao je kompoziciju i dirigiranje u Varšavi i Leipzigu, gdje su mu učitelji bili, među ostalima, Artur Nikisch i Hugo Riemann, a pjevanje je učio kod Jana Mieczysława Reszka u Parizu), Rogowski je stekao međunarodni ugled prije nego je odlučio nastaniti se u Dubrovniku 1926. godine. Velika dubrovačka zbirka sadrži cjelokupni skladateljev opus iz njegova zrelog razdoblja, uključujući rukopise skladbi kao i rukopise i strojopise napisa iz teorije glazbe te književna djela (oko 300 partitura i tekstova), što predstavlja temeljni izvor za znanstvenike koji istražuju baštinu Rogowskog. Osim dosad neobjavljenih i nepoznatih skladbi, materijali koji privlače posebnu pozornost su oni koji nam omogućuju uvid u razvitak skladateljeva vlastitog tonskog sustava, temeljenog na glazbenim ljestvicama koje se rabe u folklornoj glazbi, te njegove reference na panslavizam i glazbene veze među slavenskim zemljama. Posebno zanimljiva stavka, koju valja dalje istraživati, jest utemeljenje 1926. *Panslavenskog društva za suvremenu glazbu* (čiji je jedan od inicijatora bio Rogowski) kao sekcije *Međunarodnog društva za suvremenu glazbu*. Ovaj je pothvat privukao takve skladatelje kao što su Petar Konjović, Krsto Odak, Fran Lhotka, Umberto Fabbri, kao i Miloje Milojević, Kosta Manojlović, Stevan Hristić i Josip Štolcer Slavenski. Arhivsko istraživanje provedeno u Državnom arhivu u Dubrovniku i savjetovanja s hrvatskim muzikolozima omogućili su objavljivanje jednog članka u poljskom muzikološkom časopisu *Muzyka*² i dvaju izvještaja na skupovima u Varšavi.³ Članak koji će biti

¹ Paweł GANCARCZYK: Fifteenth- and Sixteenth-century Polyphony in a Gradual from the Badija Franciscan Monastery near Korčula, *Arti musices*, 39 (2008) 2, 255-262.

² Jolanta GUZY-PASIAK: Estetyka i polityka. O pozamuzycznych inspiracjach twórczości Ludomira Michała Rogowskiego, *Muzyka*, 54 (2009) 3-4, 147-161.

³ Jolanta GUZY-PASIAK: *Panslawizm i paneuropeizm w refleksji o muzyce I połowy XX wieku*. Referat na konferencji »Perspektywy widzenia sztuki i tradycji kulturalnych w Polsce na tle dziejów Europy środkowo-wschodniej w XIX i XX wieku — konsekwencje kolonializmu czy/i doświadczenie totalitaryzmu«, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 8-9 grudnia 2008; Jolanta GUZY-PASIAK: *Problem emigracji w perspektywie postkolonialnej (Z zagadnień twórczości polskich emigrantów:*

objavljen u časopisu *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music* u Zagrebu obradit će panslavenske tendencije Ludomira Michała Rogowskog i paneuropske tendencije Karola Szymanowskog.

Vezano uz njezina istraživanja na području povijesti barokne glazbe, **Barbara Przybyszewska-Jarmińska** je u rujnu 2009. obavila istraživanja u knjižnici i glazbenom arhivu Franjevačkog samostana Male braće u Dubrovniku, Znanstvenoj knjižnici u Dubrovniku, glazbenom arhivu splitske katedrale, te nekim arhivima i knjižnicama u Zagrebu: knjižnici HAZU, arhivu HAZU, knjižnici Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU, Metropolitanskoj knjižnici i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Analizirani glazbeni izvori — uglavnom iz 17. stoljeća — i izdanja skladbi iz tog razdoblja tvore vrijedan komparativni materijal za B. Przybyszewsku-Jarmińsku i njezino istraživanje recepcije talijanske glazbe i njezina utjecaja na lokalne skladatelje (u Poljskoj posebno na djela Marcina Mielczewskog — †1651., u usporedbi s hrvatskim skladateljima Ivanom Lukačićem — †1648., i Vinkom Jelićem — †1636?). Otkrića proistekla iz hrvatskih arhiva i knjižnica inspirirala su članak o franjevačkoj glazbi u Poljskoj u razdoblju 1600.-50.⁴ i komparativnu studiju o glazbenoj terminologiji na poljskom i hrvatskom, koja se pojavila u tom razdoblju. Planira se nastavak arhivskog istraživanja, posebno glazbenih izvora sačuvanih u franjevačkim i dominikanskim zbirkama (na primjer u knjižnici franjevačkog samostana u Splitu i knjižnici dominikanskog samostana u Dubrovniku).

Elżbieta Witkowska-Zaremba je svoja istraživanja u knjižnicama Dubrovnika, Splita i Zagreba obavila u rujnu 2009. godine kao dio svojeg proučavanja europske glazbene kulture kasnoga srednjeg vijeka i ranog modernog doba. Izvori su uključili rukopise od 13. do 17. stoljeća, kao i rane tiskovine. Preliminarno arhivsko istraživanje u franjevačkom samostanu Male braće u Dubrovniku obuhvatilo je i liturgijske knjige od 14. do 16. stoljeća i filozofsku literaturu 18. stoljeća pod utjecajem Aristotelovih djela. Istraživanje obavljeno u Znanstvenoj knjižnici u Dubrovniku pridonijelo je detaljnim uvidima u latinsko-hrvatsku muzikografiju, poznatu u Poljskoj po predavanjima profesora Stanisłava Tuksara. Liturgijski rukopisi sačuvani u Zagrebu u Arhivu HAZU, Metropolitanskoj knjižnici i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici vrlo su bogate zbirke glede paleografsko-glazbene važnosti i repertoara. Izvori od kojih se sastoje zahtijevaju temeljitu analizu s obzirom na brojne sličnosti s materijalima nađenim u zbirkama u Poljskoj. Istraživanje E. Witkowske-Zaremba imalo je preliminarni karakter. U nekim slučajevima omogućilo je veću preciznost bibliografskih i kodikoloških podataka ili određivanje smjera daljih istraživanja unutar ovoga projekta. Nesumnjivo je da

Karola Rathausa i Ludomira Michała Rogowskiego). Referat na XXXIX Konferencji Muzykologicznej Związku Kompozytorów Polskich, Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina, Warszawa 28-29 maja 2010.

⁴ Barbara PRZYBYSZEWSKA-JARMIŃSKA: Wojciech Dembolecki, Andrzej Chyliński, Vincenzo Scapitta et al. Franciscan Musicians in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 17th Century [u tisku].

su zbirke u kojima su obavljena istraživanja izvor vrijednog materijala za komparativna istraživanja hrvatske i poljske glazbene kulture. Vrlo obećavajući aspekt predstavlja zračeci utjecaj talijanskog humanizma na napise o glazbi u obim zemljama, kao i sličnosti u nastanku lokalnih sakralnih repertoara u 16. stoljeću.

Sudionici iz Poljske akademije znanosti održali su u Dubrovniku, u prostorijama franjevačkog samostana, predavanja iz svojih tema. Jolanta Guzy-Pasiak je 24. kolovoza 2010. predstavila život i djelo poljskog skladatelja Ludomira Michała Rogowskog u kontekstu dokumentacije sačuvane u Državnom arhivu u Dubrovniku. Paweł Gancarczyk je 26. kolovoza 2010. predstavio svoja otkrića o gradualu (rukopis XII) iz franjevačkog samostana. Publika se sastojala od studenata muzikologije s Muzičke akademije u Zagrebu i pozvanih gostiju.

*Paweł Gancarczyk
Jolanta Guzy-Pasiak
Barbara Przybyszewska-Jarmińska
Elżbieta Witkowska-Zaremba*

Zajednički projekt »Hrvatsko-poljski glazbeni odnosi od srednjega vijeka do 20. stoljeća«, koji je započeo 2008. i završio 2010., uključio je dva muzikologa iz Hrvatske: to su bili: **dr. Vjera Katalinić** iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Odsjek za povijest hrvatske glazbe) i **prof. dr. Stanislav Tuksar** s Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu (Odsjek za muzikologiju). Hrvatska dionica projekta sastojala se od istraživanja na području glazbene dokumentacije vezane uz skladbe hrvatskih skladatelja i djela glazbeno-teorijskog karaktera 16.-18. stoljeća hrvatskih autora, sačuvana u poljskim glazbenim zbirkama i arhivima (Tuksar, Katalinić) i glazbene dokumentacije o glazbeno-kazališnom životu nekih poljskih gradova (Wrocław, Varšava) u 19. i 20. stoljeću (Katalinić) kao komparativnog materijala za proučavanje odgovarajućih pojava u hrvatskoj glazbenoj kulturi i prozopografije nekih hrvatskih glazbenih ličnosti. Hrvatski sudionici projekta održali su 15. 6. 2010. svaki po jedno predavanje u Institutu za umjetnost u Varšavi: S. Tuksar o glazbenim arhivima u Hrvatskoj, a V. Katalinić o ideji nacionalnog u hrvatskim operama 19. stoljeća.

Stanislav Tuksar boravio je u Poljskoj tri puta (u travnju 2008., travnju 2009. i lipnju 2010.). God. 2008. obavio je preliminarna istraživanja u Nacionalnoj knjižnici (zbirka mikrofilmova, katalog ranih tiskovina) i Institutu za umjetnost (knjižnica) u Varšavi, gdje je identificirao niz djela hrvatskih skladatelja, skladatelja djelatnih u Hrvatskoj ili skladatelja podrijetlom iz hrvatskih zemalja (npr. V. Jelić, L. Courtoys, I. Lukačić, T. Cecchini, A. Petris, J. Skjavetić, F. Usper, G. Usper i dr.), sačuvanih u poljskim glazbenim zbirkama (Varšava, Kraków, Wrocław, Gdańsk, i dr.). Također je ustanovio da se u raznim poljskim knjižnicama (ukupno 24, u gradovima Varšava, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Toruń, Łódź, Szczecin,

Bydgoszcz, i dr.) nalazi preko 200 naslova čiji su autori hrvatski humanisti 16. i 17. stoljeća, od kojih neki sadrže i tekstove glazbeno-teorijskog karaktera. God. 2009. obavio je dio istraživanja u Pelplinu, vezana uz dokumentaciju (*Acta capituli Culmensis*) o biskupu Wojciechu Stanisławu Leskiju u Chełmnu i pretpostavljenoj djelatnosti Stjepana N. Spadine. Nadalje, u Sveučilišnoj knjižnici (Odjel starih knjiga) u Wrocławu započeo je istraživanja o glazbeno-teorijskim tekstovima u dvama sačuvanim naslovima (*Miscellaneorum tomus secundus; Satirae philosophicae sive Miscellaneorum*) Pavla Skalića, hrvatskog humanista koji je umro u Gdańsku 1575. godine. God. 2010. S. Tuksar je obavio istraživanja u Varšavi i Krakóvu. U Varšavi je, u Nacionalnoj knjižnici (Odsjek starih knjiga), istraživao osam naslova hrvatskog autora 16. stoljeća Bartola Đurđevića, tiskanih na njemačkom, latinskom i poljskom, uspoređujući razne verzije teksta *De Turcarum moribus epitome* (te pod drugim sličnim naslovima), u kojima se nalaze varijante autorova opisa pojedinih aspekata glazbene kulture Osmanlijskog carstva. U Krakóvu (knjižnica Jagiellońskog sveučilišta) nastavio je istraživati na dvama djelima P. Skalića i trima djelima B. Đurđevića razne verzije njihovih tekstova glazbeno-teorijskog karaktera. Između ostalog, ustanovio je vjerojatni (dosad nepoznati) datum Skalićeva rođenja u Zagrebu: 17. siječnja 1534. S. Tuksar će o rezultatima istraživanja na ovim Skalićevim i Đurđevićevim tekstovima napisati i objaviti opsežnije studije.

Vjera Katalinić je u Poljskoj boravila dva puta (u travnju 2009. i lipnju 2010.). Tijekom prvog boravka istraživala je na dvama glavnim područjima: u Sveučilišnoj knjižnici u Wrocławu (Odjel periodike) istraživala je početak turneje Angela Neumanna s Wagnerovim kazalištem 1882. godine. U novinama na njemačkom jeziku *Breslauer Fremden- & Intelligenzblatt*, *Breslauer Zeitung*, te popularnijem *Bresslauer Sonntagsblatt* u izdanjima od sredine kolovoza do prvih dana rujna 1882. pronašla je brojne obavijesti, prikaze, reagiranja i kritike vezane uz petodnevni boravak ove trupe na prvoj postaji turneje. Novinski izvori i uspomene Angela Neumanna pružaju opsežan komparativni materijal u istraživanju funkcioniranja kazališta u perifernim austro-ugarskim središtima u zadnjoj četvrtini 19. stoljeća. Navedeno istraživanje razvijat će se u dva smjera: 1) prema usporedbi funkcioniranja i repertoara kazališta u Wrocławu i Zagrebu; 2) prema otkrivanju marketinških principa u oglašavanju kazališta, preuzetih iz trgovačkih područja, od kojih su mnogi i danas aktualni. Drugo područje istraživanja vezano je uz djelovanje Stjepana N. zvanog Spadina u Poljskoj. Zajedno sa S. Tuksarom pregledala je dio dokumentacije vezane uz biskupovanje W. S. Leskija. Ustanovljeno je da se Spadinino ime ne spominje u biskupskoj dokumentaciji te se može pretpostaviti da je Spadina muzicirao i skladao u biskupovu privatnom ansamblu. U tom će se smjeru nastaviti istraživanja.

Za drugog boravka 2010. godine u Varšavi (knjižnica Instituta za umjetnost Poljske akademije znanosti) i Krakóvu (knjižnica Jagiellońskog sveučilišta) istraživala je život i rad dirigenta i pedagoga Petra Strmića (Stermich di Valcrociata, 1868-1935), sina zadarskog skladatelja Nikole Strmića. Ovaj milanski i bečki đak dirigirao je, između ostalog, u Lavovu, a nakon Drugog svjetskog rata u Varšavi i Poznańu. Na temelju sakupljenog materijala iz enciklopedijskih

priručnika, monografija, novina i časopisa o njegovoj repertoarnoj politici i glazbeničkim idejama, te nakon dodatnih istraživanja (u Poljskoj, ali i u Beču, Pragu i Berlinu), V. Katalinić će objaviti rezultate ovoga rada.

Vjera Katalinić
Stanislav Tuksar

**»Chorwacko-polskie związki muzyczne od średniowiecza do XX wieku«.
Raport z projektu badawczego 2008–2010**

W projekcie »Chorwacko-polskie związki muzyczne od średniowiecza do XX wieku«, realizowanym w latach 2008–2010 wzięło udział czterech muzykologów z Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk: dr Paweł Gancarczyk, dr Jolanta Guzy-Pasiak, dr hab. Barbara Przybyszewska-Jarmińska i prof. dr hab. Elżbieta Witkowska-Zaremba. Zakresy tematyczne badań obejmowały muzykę późnego średniowiecza (Gancarczyk, Witkowska-Zaremba), renesansu i baroku (Przybyszewska-Jarmińska, Witkowska-Zaremba) oraz XX wieku (Guzy-Pasiak). Podczas pobytów w Chorwacji (Dubrownik, Split, Zagrzeb) przeprowadzono kwerendy w dziesięciu archiwach i bibliotekach oraz wygłoszono dwa wykłady. Zebrany materiał źródłowy stał się punktem wyjścia do przygotowania oryginalnych prac (artykułów i referatów), istotnie wzbogacających obraz kultury muzycznej Chorwacji i Polski, a także posłużył celom porównawczym.

Paweł Gancarczyk podczas dwóch pobytów w Chorwacji (sierpień 2008, sierpień/wrzesień 2010) przeprowadził kwerendy w Archiwum Muzycznym Klasztoru Franciszkanów (Glazbeni arhiv samostana male braće) i Bibliotece Klasztoru Dominikanów (Dominikanski samostan. Knjižnica) w Dubrowniku, a także w Archiwum Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (Arhiv HAZU) i w Bibliotece Zakładu Historii Muzyki Chorwackiej Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (Knjižnica Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU) w Zagrzebiu. W swoich poszukiwaniach szczególną uwagę poświęcił księgom liturgicznym z XIV i XV wieku oraz najstarszym źródłom polifonii zachowanym w Chorwacji. Przedmiotem detalicznej analizy stały się rękopisy z Klasztoru Franciszkanów w Dubrowniku, w których stwierdzono występowanie specyficznych cech lokalnych (Ms. XII), nieznanymi lub słabo znanymi zapisami polifonii (Ms. XII, Ms. Nr. 14) oraz praktyki menzuralizowania chorału, czyli *cantus fractus* (Ms. VIII, Ms. XII, Ms. Nr. 14). Wyniki badań nad polifonią XV i XVI wieku z rękopisu XII opublikował w chorwackim czasopiśmie »Arti musices«, wskazując na związki tych kompozycji z kulturą Republiki Dubrownickiej i praktyką muzyczną zakonu dominikanów.¹ Odkrył ponadto nieznaną dotąd zapis polifonii piętnastowiecznej

¹ Paweł GANCARCZYK: Fifteenth- and Sixteenth-century Polyphony in a Gradual from the Badija Franciscan Monastery near Korčula, *Arti musices*, 39 (2008) 2, 255-262.

w franciszkańskim rękopisie Nr. 14 (dwugłosowe *Fructiferis meritis*), co stanie się przedmiotem oddzielnego artykułu. Należy podkreślić, że kompozycje *In medio ecclesiae* z Ms. XII oraz *Fructiferis meritis* z Ms. Nr. 14 są najstarszymi zabytkami polifonii menzuralnej w Chorwacji i w sposób istotny zmieniają obraz kultury muzycznej Dalmacji. Odkrycie i opisanie tych źródeł nie byłoby możliwe bez ścisłej współpracy, wymiany doświadczeń i literatury pomiędzy muzykologami z Warszawy i Zagrzebia. W planach jest kontynuowanie badań nad średniowieczną polifonią w Chorwacji w kontekście źródeł z Europy Środkowej i Zachodniej.

Jolanta Guzy-Pasiak w czasie dwóch pobytów badawczych w Chorwacji (sierpień 2008 i sierpień 2010) przeprowadziła kwerendę w Archiwum Państwowym w Dubrowniku (Državni arhiv u Dubrovniku), w którym przechowywana jest spuścizna polskiego kompozytora Ludomira Michała Rogowskiego (1881–1954). Ten wszechstronnie wykształcony muzyk (studiował kompozycję i dyrygenturę w Warszawie i Lipsku, m.in. u Artura Nikischa i u Hugona Riemanna, w Paryżu uczył się śpiewu u Jana Mieczysława Reszke) zdobył międzynarodową sławę zanim zdecydował osiedlić się w 1926 roku na stałe w Dubrowniku. Obszerna kolekcja, obejmująca cały dorobek z dojrzałego okresu twórczości kompozytora: manuskrypty kompozycji, rękopisy i maszynopisy tekstów teoretyczno-muzycznych i literackich (około 300 partytur i tekstów), stanowi podstawowy zasób dla badaczy jego spuścizny. Oprócz niepublikowanych i nieznanych utworów muzycznych na uwagę zasługują materiały pozwalające prześledzić powstawanie jego własnego systemu dźwiękowego opartego na skalach ludowych oraz wypowiedzi na temat koncepcji panslawizmu i związków muzycznych między państwami słowiańskimi. Niezmiernie ciekawa wydaje się kwestia — wymagająca dalszych studiów — utworzenia m.in. z jego inicjatywy w 1926 roku »Wszesłłowiańskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej«. W przedsięwzięcie to zaangażowani byli tacy twórcy jak: Petar Konjović, Krsto Odak, Fran Lhotka, Umberto Fabbri, a także Miloje Milojević, Kosta Manojlović, Stevan Hristić, Josip Štolcer Slavenski. Dzięki badaniom archiwalnym przeprowadzonym w Państwowym Archiwum w Dubrowniku oraz dzięki konsultacjom z muzykologami chorwackimi powstał artykuł opublikowany w polskim czasopiśmie muzykologicznym *Muzyka*² oraz dwa referaty wygłoszone na konferencjach w Warszawie.³ Planowana jest publikacja artykułu o panslawizmie

² Jolanta GUZY-PASIAK: Estetyka i polityka. O pozamuzycznych inspiracjach twórczości Ludomira Michała Rogowskiego, *Muzyka*, 54 (2009) 3-4, 147-161.

³ Jolanta GUZY-PASIAK: *Panslawizm i paneuropeizm w refleksji o muzyce I połowy XX wieku*. Referat na konferencji »Perspektywy widzenia sztuki i tradycji kulturalnych w Polsce na tle dziejów Europy środkowo-wschodniej w XIX i XX wieku — konsekwencje kolonializmu czy/i doświadczenie totalitaryzmu«, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 8-9 grudnia 2008; Jolanta GUZY-PASIAK: *Problem emigracji w perspektywie postkolonialnej (Z zagadnień twórczości polskich emigrantów: Karola Rathausa i Ludomira Michała Rogowskiego)*. Referat na XXXIX Konferencji Muzykologicznej Związku Kompozytorów Polskich, Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina, Warszawa 28-29 maja 2010.

Ludomira Michała Rogowskiego i paneuropeizmie Karola Szymanowskiego w *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music* (Zagrzeb).

Barbara Przybyszewska-Jarmińska w związku z badaniami z zakresu historii muzyki baroku prowadziła we wrześniu 2009 roku studia w Bibliotece Klasztoru Franciszkanów w Dubrowniku i stanowiącym jej część Archiwum Muzycznym (Knjižnica samostana male braće i Glazbeni arhiv samostana male braće), Bibliotece Naukowej w Dubrowniku (Znanstvena knjižnica), Archiwum Muzycznym Katedry w Splicie (Glazbeni arhiv splitske katedrale) oraz w archiwach i bibliotekach Zagrzebia: w Bibliotece Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (Knjižnica HAZU), Archiwum Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (Arhiv HAZU), Bibliotece Zakładu Historii Muzyki Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (Knjižnica Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU), Bibliotece Metropolitalnej (Metropolitanska knjižnica), a także w Bibliotece Narodowej i Uniwersyteckiej (Nacionalna i sveučilišna knjižnica). Poddawane badaniom źródła muzyczne przede wszystkim z XVII wieku i edycje nutowe kompozycji z tego czasu stanowią cenny materiał porównawczy w prowadzonych przez nią pracach dotyczących recepcji muzyki włoskiej i jej wpływu na twórczość miejscową (powstała w Polsce, zwłaszcza na przykładzie utworów Marcina Mielczewskiego, zm. 1651, porównywanych z kompozycjami działających w Chorwacji Ivana Lukačića, zm. 1648, i Vinko Jelića, zm. 1636?). Pobyt w chorwackich archiwach i bibliotekach zainspirował do przygotowania artykułu poświęconego muzyce franciszkanów działających w Polsce w pierwszej połowie XVII wieku⁴ oraz do podjęcia badań komparatystycznych w odniesieniu do rodzącej się w tym czasie terminologii muzycznej w językach narodowych — polskim i chorwackim. W planach jest kontynuowanie kwerend, w szczególności w odniesieniu do muzykaliów zachowanych w zbiorach franciszkańskich (m.in. Biblioteka Klasztoru Franciszkanów w Splicie) i dominikańskich (m.in. Biblioteka Klasztoru Dominikanów w Dubrowniku).

Elżbieta Witkowska-Zaremba, w ramach badań nad kulturą muzyczną Europy w okresie późnego średniowiecza i wczesnej nowożytności, przeprowadziła we wrześniu 2009 roku studia w bibliotekach w Dubrowniku, Splicie i Zagrzebiu. Przedmiotem badań stały się rękopisy z XIII—XVII wieku, a także wczesne druki. Kwerenda w zakresie zbiorów Klasztoru Franciszkanów w Dubrowniku objęła zarówno księgi liturgiczne z XIV—XVI wieku, jak i zgromadzoną tam literaturę filozoficzną z XVIII wieku, pozostającą w kręgu recepcji pism Arystotelesa. W Bibliotece Naukowej w Dubrowniku (Znanstvena knjižnica) uzyskano szerszy wgląd w muzykografię chorwacko-łacińską, znaną w Polsce dzięki wykładom prof. Stanisława Tuksara. Bogaty pod względem paleograficzno-muzycznym i repertuarowym zasób tworzą rękopisy liturgiczne

⁴ Barbara PRZYBYSZEWSKA-JARMIŃSKA: Wojciech Dembolecki, Andrzej Chyliński, Vincenzo Scapitta et al. *Franciscan Musicians in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 17th Century* [w druku].

przechowywane w Zagrzebiu, w Archiwum Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (Arhiv HAZU), Bibliotece Metropolitalnej (Metropolitanska knjižnica), a także w Bibliotece Narodowej i Uniwersyteckiej (Nacionalna i sveučilišna knjižnica). Wnikliwa analiza w przypadku tych źródeł jest szczególnie wskazana ze względu na liczne analogie z materiałem znanym ze zbiorów polskich. Przeprowadzone studia miały charakter wstępny. Pozwoliły — w niektórych przypadkach — na weryfikację i uściślenie danych bibliograficznych i kodykologicznych, a także na orientację, co do kierunku dalszych badań w ramach realizowanego projektu. Nie ulega wątpliwości, że zbiory objęte dotychczasową kwerendą dostarczają cennego materiału dla badań porównawczych nad chorwacką i polską kulturą muzyczną. Szczególnie obiecująco zarysowuje się problem promieniowania włoskiego humanizmu na piśmiennictwo muzyczne w obu krajach, a także kwestia pewnych analogii w kształtowaniu się lokalnego repertuaru religijnego w XVI wieku.

Uczestnicy projektu z Polskiej Akademii Nauk wygłosili w Dubrowniku wykłady poświęcone swoim badaniom. Jolanta Guzy-Pasiak przedstawiła sylwetkę polskiego kompozytora Ludomira Michała Rogowskiego w kontekście dokumentacji zgromadzonej w Archiwum Miejskim w Dubrowniku (24 sierpnia 2010), a Paweł Gancarczyk zaprezentował swoje badania nad graduałem Ms. XII z Klasztoru Franciszkanów w Dubrowniku (26 sierpnia 2010). W wykładach udział wzięli studenci muzykologii Akademii Muzycznej w Zagrzebiu oraz zaproszeni goście.

*Paweł Gancarczyk
Jolanta Guzy-Pasiak
Barbara Przybyszewska-Jarmińska
Elżbieta Witkowska-Zaremba*

W powyższym projekcie badawczym prowadzonym w latach 2008—2010 w ramach współpracy między Polską Akademią Nauk i Chorwacką Akademią Nauk i Sztuk, wzięło udział dwóch muzykologów z Chorwacji: **dr Vjera Katalinić** (Instytut Historii Muzyki Chorwackiej — Chorwacka Akademia Nauk i Sztuk) i **prof. dr Stanislav Tuksar** (Uniwersytet w Zagrzebiu, Instytut Muzykologii Akademii Muzycznej). Badaniami objęto twórczość muzyczną kompozytorów chorwackich, wraz z jej dokumentacją historyczną, a także teksty autorów chorwackich z XVI—XVIII wieku poświęcone zagadnieniom muzycznym, przechowywane w polskich bibliotekach i archiwach (Tuksar, Katalinić). Badano również dokumentację poświęconą muzyce scenicznej XIX i XX wieku w polskich miastach (Wrocław, Warszawa), traktując ją jako materiał porównawczy w studiach nad tym fenomenem w odniesieniu do chorwackiej kultury muzycznej oraz źródło wiedzy o prozopografii chorwackich muzyków (Katalinić). Ponadto uczestnicy projektu wygłosili wykłady w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie

(15 VI 2010 r.): S. Tuksar na temat archiwów i kolekcji muzycznych w Chorwacji, a V. Katalinić na temat zagadnienia narodu i nacjonalizmu w dziewiętnastowiecznej operze chorwackiej.

Stanislav Tuksar przeprowadził trzy kwerendy w Polsce (w kwietniu 2008 r., kwietniu 2009 r. oraz czerwcu 2010 r.). W roku 2008 przeprowadził wstępne poszukiwania w Bibliotece Narodowej (katalogi mikrofilmów i starych druków) i Bibliotece Instytutu Sztuki PAN w Warszawie, gdzie odnalazł informacje na temat szeregu utworów kompozytorów chorwackich oraz kompozytorów działających w Chorwacji lub pochodzących z historycznych ziem chorwackich (m.in. V. Jelić, L. Courtoys, I. Lukačić, T. Cecchini, A. Petrić, J. Skjavetić, F. Usper, G. Usper), zachowanych w różnych kolekcjach (w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku i innych). Odkrył również, że ok. 200 egzemplarzy różnych druków autorstwa chorwackich humanistów XVI—XVIII w., z których część zawiera teksty o tematyce muzycznej, znajduje się w rozmaitych bibliotekach w Polsce (w sumie w 24 bibliotekach, m.in. w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku, Toruniu, Łodzi, Bydgoszczy i Szczecinie). W 2009 r. S. Tuksar wziął udział w kwerendzie w Pelplinie (w Archiwum Wyższego Seminarium Duchownego), ukierunkowanej na dokumentację działalności biskupa chełmińskiego Wojciecha Stanisława Leskiego (m.in. *Acta capituli Culmensis*), w związku przypuszczalną aktywnością w jego kręgu osiemnastowiecznego kompozytora Stjepana N. Spadiny. Rozpoczął również badania nad dwoma zachowanymi w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu (Oddział Starych Druków) tekstami muzyczno-teoretycznymi Paulusa Scalichiusa (Pavao Skalić: *Miscellaneorum tomus secundus; Satirae philosophicae sive Miscellaneorum*) — chorwackiego humanisty, zmarłego w Gdańsku w 1575 roku. W roku 2010 S. Tuksar przeprowadził kwerendy w Warszawie i Krakowie. W Bibliotece Narodowej (Zakład Starych Druków) badał osiem druków chorwackiego autora z XVI w. — Bartholomaeusa Georgievitsa (Bartol Đurđević), opublikowanych po niemiecku, po łacinie i po polsku, porównując różne wersje tekstu *De Turcarum moribus epitome* (wydawanego również pod innymi, podobnymi tytułami) i identyfikując warianty w opisach różnych aspektów kultury muzycznej imperium osmańskiego. W Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie kontynuował swoje badania nad dwiema pracami P. Scalichiusa i trzema B. Georgievitsa, z różnymi wersjami tekstów tych autorów poświęconych muzyce. Ponadto, udało mu się odnaleźć nieznaną dotąd datę urodzin Scalichiusa i ustalić z wszelkim prawdopodobieństwem, że był to 17 stycznia 1534 roku. Wyniki badań nad tekstami Scalichiusa i Georgievitsa będą obszernie opisane i opublikowane w przyszłości.

Vjera Katalinić gościła w Polsce dwukrotnie (w kwietniu 2009 r. i czerwcu 2010 r.). Podczas jej pierwszej wizyty przeprowadziła badania w dwóch głównych zakresach: w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu (kolekcja czasopism) poszukiwała źródeł dotyczących początków tournée Angela Neumanna i jego Teatru Wagnerowskiego. W niemieckojęzycznych czasopismach z końca sierpnia i początku września 1882 r. (»Breslauer Fremden- & Intelligenzblatt«, »Breslauer

Zeitung« i najpopularniejszy — »Bresslauer Sonntagsblatt«) znalazła wiele wzmianek, recenzji, komentarzy i tekstów krytycznych na temat pięciodniowego pobytu tej grupy we Wrocławiu, który był pierwszym przystankiem na jej trasie. Prasa i pamiętniki Angela Neumanna stanowią obfity materiał do badań komparatystycznych w zakresie funkcjonowania teatrów operowych w peryferyjnych ośrodkach monarchii austro-węgierskiej w ostatniej ćwierci XIX wieku. Badania te będą dalej prowadzone w dwóch kierunkach: 1) porównanie sposobów funkcjonowania i repertuaru teatrów w Zagrzebiu i Wrocławiu; 2) poznanie mechanizmów marketingu stosowanych w reklamie dziewiętnastowiecznych teatrów, przejętych z praktyk handlowych, niekiedy stosowanych też współcześnie. Drugi obszar badań V. Katalinić związany był z działalnością wspomnianego już Stjepana N. Spadiny. Razem z S. Tuksarem przebadła ona dokumentację związaną z działalnością biskupa chełmińskiego W. S. Leskiego (1746—58). Nazwisko Spadiny nie pojawia się w oficjalnych aktach biskupich, co może świadczyć o tym, że kompozytor tworzył muzykę i grał w prywatnej kapeli biskupa. To przypuszczenie wyznacza kierunki przyszłych poszukiwań. Podczas kwerend w Warszawie (Instytut Sztuki PAN) i Krakowie (Biblioteka Jagiellońska) prowadzonych podczas drugiego pobytu w Polsce w 2010 r., V. Katalinić poświęciła się badaniom życia i twórczości dyrygenta i pedagoga muzycznego Petara Strmića (Stermich di Valcrocciata, 1868—1935), syna kompozytora z Zadaru — Nikoli Strmića. Strmić junior zdobył wykształcenie muzyczne w Mediolanie i Wiedniu, i — poza innymi miejscami — dyrygował we Lwowie, a po I wojnie światowej także w Warszawie i Poznaniu. Na podstawie zgromadzonych materiałów zaczerpniętych z haseł encyklopedycznych, opracowań, gazet, periodyków, jak również znajomości polityki repertuarowej i idei artystycznych Strmića — po przeprowadzeniu dodatkowych kwerend zarówno w Polsce, jak i w Wiedniu, Pradze i Berlinie — V. Katalinić zamierza opublikować pracę na temat jego działalności.

*Vjera Katalinić
Stanislav Tuksar*

»Croatian-Polish Music Relations from the Middle Ages to the 20th Century«. A summary of the Research Project

The joint research project of the Croatian Academy of Sciences and Arts and the Polish Academy of Sciences, »Croatian-Polish Music Relations from the Middle Ages to the 20th Century«, which started in 2008 and was completed in 2010, included four musicologists from the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences: **dr. Paweł Gancarczyk, dr. Jolanta Guzy-Pasiak, dr. hab. Barbara**

Przybyszewska-Jarmińska and prof. dr. hab. Elżbieta Witkowska-Zaremba. The research topics ranged from the music of the late medieval period (Gancarczyk, Witkowska-Zaremba), Renaissance and Baroque periods (Przybyszewska-Jarmińska, Witkowska-Zaremba) to the 20th century (Guzy-Pasiak). During their stays in Croatia (Dubrovnik, Split, Zagreb), Polish scholars conducted research in ten archives and delivered two lectures. The source material gathered by them became a starting point for writing original articles and papers that have contributed considerably to our knowledge about the Croatian and Polish musical cultures, apart from serving comparative purposes.

Paweł Gancarczyk visited Croatia twice (in August 2008 and August/September 2010) and carried out preliminary archival research in the Musical Archive of the Franciscan Monastery (Glazbeni arhiv samostana Male braće) and the Library of the Dominican Monastery (Dominikanski samostan. Knjižnica) in Dubrovnik, as well as the Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts (Arhiv HAZU) and the Library of the Department for the History of Croatian Music — Croatian Academy of Sciences and Arts (Knjižnica Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU) in Zagreb. In his inquiries, he focused on liturgical books from the 14th and 15th centuries and the oldest surviving sources of polyphony in Croatia. Gancarczyk carried out a detailed analysis of the manuscripts preserved in the Franciscan Monastery in Dubrovnik, in which he identified unique local features (MS XII), unknown or little-known records of polyphony (MS XII, MS No. 14) and the practice of the mensuralization of chant, or *cantus fractus* (MS VII, MS XII, MS No. 14). The results of his research into the 15th- and 16th-century polyphony found in manuscript XII were published in the Croatian periodical *Arti musices* and posited a link between the works in question and the culture of the Republic of Dubrovnik as well as the musical practices of the Dominican Order.¹ Moreover, Gancarczyk discovered a hitherto unknown record of 15th-century polyphony in the Franciscan manuscript No. 14 (a two-voice *Fructiferis meritis*), which will be discussed in a forthcoming article. It should be emphasized that the works *In medio ecclesiae* from MS XII and *Fructiferis meritis* from MS No. 14 are the oldest relics of mensural polyphony in Croatia and have caused a substantial shift in our perception of the musical culture of Dalmatia. The discovery and description of the above-mentioned sources would not have been possible without close cooperation and exchange of experience and literature between the musicologists from Warsaw and Zagreb. Future plans include continuing research into the medieval polyphony in Croatia in the context of sources from Central and Western Europe.

Jolanta Guzy-Pasiak spent her two stays in Croatia (August 2008, August 2010) on carrying out a preliminary archival research in the State Archive in

¹ Paweł GANCARCZYK: Fifteenth- and Sixteenth-century Polyphony in a Gradual from the Badija Franciscan Monastery near Korčula, *Arti musices*, 39 (2008) 2, 255-262.

Dubrovnik (Državni arhiv u Dubrovniku), in which the legacy of the Polish composer Ludomir Michał Rogowski (1881—1954) is preserved. A musician of comprehensive education (he studied composition and conducting in Warsaw and Leipzig, where his teachers included Artur Nikisch and Hugo Riemann among others, and learned singing from Jan Mieczysław Reszke in Paris), Rogowski had gained international renown before deciding to settle in Dubrovnik in 1926. The vast Dubrovnik collection contains the entire oeuvre from the composer's mature period, including manuscripts of compositions as well as manuscripts and typescripts of writings on the theory of music and literary works (about 300 scores and texts) and constitutes the basic source for scholars studying Rogowski's legacy. Apart from hitherto unpublished and unknown compositions, materials that command particular attention are those allowing us to follow the development of the composer's own sound system, based on musical scales employed in folk music, and his references to Pan-Slavism and the musical connections between Slavic countries. An issue of particular interest that requires further research was the 1926 foundation of the Pan-Slavic Society for Contemporary Music (of which Rogowski was one of the initiators), as a section of the International Society for Contemporary Music. The undertaking attracted such composers as Petar Konjović, Krsto Odak, Fran Lhotka, Umberto Fabbri as well as Miloje Milojević, Kosta Manojlović, Stevan Hristić and Josip Štolcer Slavenski. The archive research carried out in the State Archive in Dubrovnik and the consultations with Croatian musicologists enabled the publication of an article in the Polish musicological periodical *Muzyka*² and two reports presented during conferences in Warsaw.³ A forthcoming article in the *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music* (Zagreb) will discuss Ludomir Michał Rogowski's Pan-Slavistic and Karol Szymanowski's Pan-Europeanist tendencies.

In connection with her studies in the field of the history of Baroque music, in September 2009 **Barbara Przybyszewska-Jarmińska** carried out research work in the Library of the Franciscan Monastery in Dubrovnik and a part thereof, the

² Jolanta GUZY-PASIAK: Estetyka i polityka. O pozamuzycznych inspiracjach twórczości Ludomira Michała Rogowskiego [Aesthetics and Politics. On Ludomir Michał Rogowski's Extramusical Inspirations], *Muzyka*, 54 (2009) 3-4, 147-161.

³ Jolanta GUZY-PASIAK: *Panslawizm i paneuropeizm w refleksji o muzyce I połowy XX wieku* [Pan-Slavism and Pan-Europeanism in Reflections on Music of the First Half of the 20th Century]. A paper delivered at the conference »Perspektywy widzenia sztuki i tradycji kulturalnych w Polsce na tle dziejów Europy środkowo-wschodniej w XIX i XX wieku — konsekwencje kolonializmu czy/i doświadczenie totalitaryzmu« [Different Perspectives on Art and Cultural Traditions in Poland in the Context of the History of Central and Eastern Europe in the 19th and 20th Century: the Aftermath of Colonialism and/or the Experience of Totalitarianism], Institute of Art of the Polish Academy of Sciences, Warsaw 8-9 December, 2008; Jolanta GUZY-PASIAK *Problem emigracji w perspektywie postkolonialnej (Z zagadnień twórczości polskich emigrantów: Karola Rathausa i Ludomira Michała Rogowskiego)* [The Issue of Emigration in a Post-colonial Perspective. On Selected Works of Polish Emigres: Karol Rathaus and Ludomir Michał Rogowski]. A paper delivered at the XXXIX Musicological Conference of the Polish Composers' Society, Fryderyk Chopin University of Music, Warsaw, 28-29 May, 2010.

Musical Archive (Knjižnica samostana Male braće and Glazbeni arhiv samostana Male braće), the Scientific Library in Dubrovnik (Znanstvena knjižnica), the Musical Archive of the Split Cathedral (Glazbeni arhiv splitske katedrale) as well as archives and libraries in Zagreb: the Library of the Croatian Academy of Sciences and Arts (Knjižnica HAZU), the Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts (Arhiv HAZU) and the Library of the Department for the History of Croatian Music — Croatian Academy of Sciences and Arts (Knjižnica Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU), the Metropolitan Library (Metropolitanska knjižnica) and the National and University Library (Nacionalna i sveučilišna knjižnica). The musical sources under analysis — mainly from the 17th century — and the editions of compositions from the period constitute valuable comparative material for Przybyszewska-Jarmińska's research into the reception of Italian music and its influence on local composers (in Poland, especially the works by Marcin Mielczewski, d. 1651, compared with the works by Croatia-based Ivan Lukačić, d. 1648, and Vinko Jelić, d. 1636?). The findings accomplished in Croatian archives and libraries inspired an article on Franciscan music in Poland in the period 1600—50⁴ and a comparative study of musical terminology in Polish and in Croatian, which were emerging at the time. It is planned to continue archival research, especially into musical sources preserved in Franciscan and Dominican collections (e.g. the Library of the Franciscan Monastery in Split and the Library of the Dominican Monastery in Dubrovnik).

As part of her study of the European musical culture of the late medieval period and early modern ages, **Elżbieta Witkowska-Zaremba** carried out research in libraries in Dubrovnik, Split and Zagreb in September 2009. The sources included manuscripts from the 13th to 17th centuries as well as early prints. A preliminary archival research in the Franciscan Monastery in Dubrovnik covered both liturgical books from the 14th to 16th centuries and 18th-century philosophical literature, influenced by Aristotle's writings. The research accomplished in the Scientific Library (Znanstvena knjižnica) in Dubrovnik contributed penetrating insights into the Latin-Croatian musicography, known in Poland from Professor Stanisław Tuksar's lectures. The liturgical manuscripts preserved in Zagreb in the Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts (Arhiv HAZU), the Metropolitan Library (Metropolitanska knjižnica) as well as the National and University Library (Nacionalna i sveučilišna knjižnica) are a collection of considerable richness in terms of palaeographic-musical importance and of repertoire. The sources included therein require a thorough analysis in view of numerous similarities to the materials found in some collections in Poland. The research conducted by Witkowska-Zaremba had a preliminary character. In some cases, it enabled making bibliographical and codicological data more precise or specifying the direction of further investigations within the project. There is no doubt that the collections

⁴ Barbara PRZYBYSZEWSKA-JARMIŃSKA: *Wojciech Dembolecki, Andrzej Chyliński, Vincenzo Scapitta et al. Franciscan Musicians in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 17th Century* [in print].

subjected to archival research are a source of valuable material for comparative studies of the Croatian and Polish musical cultures. A very promising aspect involves the radiating influence of Italian humanism on musical writings in both countries, as well as similarities in the emergence of local religious repertoires in the 16th century.

The participants from the Polish Academy of Sciences delivered lectures in Dubrovnik on their subjects. Jolanta Guzy-Pasiak presented the life and work of the Polish composer Ludomir Michał Rogowski in the context of the documentation preserved in the State Archive in Dubrovnik (24 August, 2010); Paweł Gancarczyk presented his findings about the gradual MS XII from the Franciscan Monastery in Dubrovnik (26 August, 2010). The audiences consisted of students of musicology from the Music Academy in Zagreb and invited guests.

*Paweł Gancarczyk
Jolanta Guzy-Pasiak
Barbara Przybyszewska-Jarmińska
Elżbieta Witkowska-Zaremba*

The above-mentioned joint research project of the Polish Academy of Sciences and the Croatian Academy of Sciences and Arts also included two musicologists from Croatia: **Dr. Vjera Katalinić** from the Croatian Academy of Sciences and Arts (Department for History of Croatian Music) and **Prof. Dr. Stanislav Tuksar** from the University of Zagreb, Academy of Music (Department of Musicology). The Croatian part of the project consisted of research into music and general documentation dealing with compositions by Croatian composers, in texts by Croatian 16th–18th-century authors related to music issues, kept in Polish music collections and archives (Tuksar, Katalinić), and in documentation on stage music in some Polish cities (Wrocław, Warsaw) from the 19th and 20th centuries (Katalinić) as comparative material for studying corresponding phenomena in Croatian music culture and the prosopography of some Croatian music personalities. In addition, each of the Croatian participants delivered a lecture on June 15, 2010 at the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences in Warsaw (Instytut Sztuki PAN): S. Tuksar on music archives and collections in Croatia, and V. Katalinić on the topic »Nation and Nationalism in 19th-century Croatian Opera«.

Stanislav Tuksar visited Poland three times (in April 2008, in April 2009 and in June 2010). In 2008 he carried out preliminary research at the National Library (collection of microfilms; catalogue of early prints) and at the Library of the Institute of Art in Warsaw, where he identified a series of works by Croatian composers, composers active in Croatia, and composers originating from the Croatian historical lands (such as V. Jelić, L. Courtoys, I. Lukačić, T. Cecchini, A. Petrić, J. Skjavetić, F.

Usper, G. Usper, and others), preserved in various Polish music collections (in Warsaw, Cracow, Wrocław, Gdańsk, and elsewhere). He also uncovered that some 200 copies of various titles written and published in print by Croatian humanists of the 16th, 17th and 18th centuries had been preserved in various Polish libraries (24 in all, in cities such as Warsaw, Cracow, Wrocław, Gdańsk, Toruń, Łódź, Bydgoszcz, Szczecin, etc.), some of them containing texts on music issues. In 2009, S. Tuksar did part of the research in the town of Pelplin (in the Archive of the Higher Theological Seminary), related to the documentation (such as *Acta capituli Culmensis*) on Bishop Wojciech Stanisław Leski from Chełmno and the supposed activities there of the Croatian 18th-century composer Stjepan N. Spadina. Further, he started to investigate musico-theoretical texts in two preserved copies of Paulus Scalichius books (Pavao Skalić, *Miscellaneorum tomus secundus; Satirae philosophicae sive Miscellaneorum*) at the University Library in Wrocław (Department of Early Prints); Scalichius was a Croatian humanist who died in Gdańsk in 1575. In 2010, S. Tuksar carried out research in Warsaw and Cracow. At the National Library (Department of Early Prints) in Warsaw, he investigated eight titles by the Croatian 16th-century author Bartholomaeus Georgievits (Bartol Đurđević), published in German, Latin and Polish, comparing various versions of the text *De Turcarum moribus epitome* (also published under other similar titles), in which variants of the author's description of some aspects of Ottoman Empire music culture can be identified. At the Jagiellonian Library in Cracow, he continued his research into two titles by P. Scalichius and three titles by B. Georgievits, and various versions of their texts dealing with music issues. Apart from this, the hitherto unknown date of Scalichius's birth in Zagreb has been found and fixed, with all probability, as January 17, 1534. S. Tuksar will extensively write and publish on the results of his research into the Scalichius and Georgievits texts.

Vjera Katalinić visited Poland twice (in April 2009 and in June 2010). During her first visit she carried out research in two main areas: at the Wrocław University Library (Department of Periodicals) she investigated the beginning of the tour by Angelo Neumann in 1882 with his Wagner Theatre. In issues published in the late August and early September of 1882 of newspapers published in German (*Breslauer Fremden- & Intelligenzblatt*, *Breslauer Zeitung*, and the more popular *Breslauer Sonntagsblatt*) she found numerous items of information, reviews, reactions and critical texts related to the five-day sojourn of this company in its tour's first stop. Newspaper sources and the memoirs of Angelo Neumann offer abundant comparative material in the research of the functioning of theatres in peripheral centres of the Austro-Hungarian Empire during the last quarter of the 19th century. This investigation will later develop in two directions: 1) the comparison of the functioning and repertoires of theatres in Wrocław and Zagreb; and, 2) the understanding of marketing principles in announcing late 19th-century theatre activities, taken over from purely mercantile areas, some of them applicable even today. The second area of V. Katalinić's research has been connected with the activities of the above-mentioned Croatian composer, Stjepan N. Spadina. Together

with S. Tuksar, she investigated the documentation on the activities of the Chełmno Bishop W. S. Leski (1746-58). It has been stated that Spadina's name was not included in the Bishop's documentation, so an assumption is offered that Spadina composed music for and played with the Bishop's private performing ensemble. This will determine the direction of future research within this issue. While working in Warsaw (at the library of the Institute for Art History of the Polish Academy of Sciences) and in Cracow (at the Jagiellonian University Library) during her second visit in 2010, V. Katalinić investigated the life and work of the conductor and music pedagogue Petar Strmić (Stermich di Valcrocciata, 1868-1935), the son of the composer Nikola Strmić from Zadar. P. Strmić was educated in music in Milan and Vienna and, among other places, he also conducted in Lvov, and in Warsaw and Poznań after World War I. Based on the material gathered from various encyclopaedic manuals, monographs, newspapers and journals, as well as on his repertoire policies and music ideas — and after additional research that is to be done both in Poland and in Vienna, Prague and Berlin in the future — V. Katalinić will publish on the results of this investigation.

*Vjera Katalinić
Stanislav Tuksar*

